

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือด ของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมน้ำตาลไม่ได้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี

นางสาวสลิทธิพย์ โกพลรัตน์ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

- ▶ จำนวนผู้ป่วยเบาหวานในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ 2563 มีผู้ป่วยโรคเบาหวานอยู่ในระบบทะเบียน 3.0 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 3.3 ล้านคน ในปีงบประมาณ 2565 และผู้ป่วยที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลให้อยู่ในเกณฑ์ปกติได้เพียงร้อยละ 30.2 เท่านั้น (HDC report, 2565)
- ▶ ผู้ป่วยโรคเบาหวานไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย การรับประทานยารักษาโรคเบาหวานไม่ถูกต้อง และการจัดการความเครียดไม่เหมาะสม การขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพ การดื่มสุราและการสูบบุหรี่ (สิทธานนท์ แจ่มหอม และคณะ, 2564)
- ▶ มีความสอดคล้องกับกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2559) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้สุขภาพแย่ลงและมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี เนื่องจากมีความรอบรู้ด้านสุขภาพน้อย ขาดความรู้ด้านสุขภาพ ไม่รู้จักดูแลตนเอง ทำให้มีแบบแผนสุขภาพที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

- ▶ จากข้อมูล HDC report จำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานของเขตสุขภาพที่ 6 ปีงบประมาณ 2565 จังหวัดชลบุรี มีผู้ป่วยโรคเบาหวานมากที่สุดเป็นอันดับ 1 จำนวน 70,694 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2563 จำนวน 65,635 คน โดยพบผู้ป่วยที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลให้อยู่ในเกณฑ์ปกติได้เพียงร้อยละ 33.6
- ▶ ในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี ปีงบประมาณ 2565 มีผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 175 คน สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 29.7) (เวชระเบียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6, 2565)
- ▶ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินผลร้อยละของผู้ป่วยเบาหวานที่สามารถควบคุมน้ำตาลได้ดีมากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 40 (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค, 2565)

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

- ▶ จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ควรมีแนวทางในการดูแลเพื่อช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้กับผู้ป่วยกลุ่มนี้ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดระดับน้ำตาลให้ใกล้เคียงเกณฑ์ปกติมากที่สุด ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคในอนาคตข้างหน้า
- ▶ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6 ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหานี้
- ▶ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมน้ำตาลไม่ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมน้ำตาลไม่ได้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมน้ำตาลไม่ได้ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ที่มีต่อพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

- ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวาน
- ด้านการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพเกี่ยวกับโรคเบาหวาน
- ด้านการสื่อสารข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับโรคเบาหวาน
- การจัดการตนเองเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
- การรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับโรคเบาหวาน
- การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ

พฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานควบคุมน้ำตาลไม่ได้

- การควบคุมอาหาร
- การออกกำลังกาย
- การรับประทานยา
- การจัดการความเครียด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ▶ 1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวาน ควบคุมน้ำตาลไม่ได้ ที่มารับบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6
- ▶ 2. เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการกำหนดกิจกรรมหรือการปรับปรุง วิธีการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้องเพื่อช่วยลดภาวะแทรกซ้อน
- ▶ 3. เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานวิจัยในครั้งต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

- ▶ **รูปแบบการวิจัย** : เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)
- ▶ **ประชากร** : ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ ($HbA1C > 7$ หรือ $FBS > 130 \text{ mg/dL}$ จำนวนทั้งหมด 123 คน (งานเวชระเบียนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี ปีงบประมาณ 2565)

► **กลุ่มตัวอย่าง** : คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ดังนี้

$$n = \frac{X^2 N p(1 - p)}{e^2(N - 1) + X^2 p(1 - p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

X² = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% (X² = 3.841)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

$$\begin{aligned} n &= \frac{3.841 \times 123 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (123 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5} \\ &= 93.3 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

**จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสิ้น 93 คน**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ▶ 1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นโรคเบาหวาน ระดับน้ำตาลในเลือด (FBS) การสูบบุหรี่ และดื่มแอลกอฮอล์
- ▶ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเบาหวาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพเกี่ยวกับโรคเบาหวาน ด้านการสื่อสารข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับโรคเบาหวาน การจัดการตนเองเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด การรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับโรคเบาหวาน และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ
- ▶ 3. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานควบคุมน้ำตาลไม่ได้ ประกอบด้วย การควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การรับประทานยา และการจัดการความเครียด

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ▶ 1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยสถิติ ความถี่ และร้อยละ
- ▶ 2. วิเคราะห์ระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานควบคุมน้ำตาลไม่ได้ ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ▶ 3. วิเคราะห์ความสามารถการทำนายของปัจจัยความรู้ด้านสุขภาพที่มีต่อพฤติกรรมการลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานควบคุมน้ำตาลไม่ได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria)

- ▶ 1. ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคอย่างน้อย 6 เดือน มีโรคร่วมหรือไม่ก็ได้ ทั้งชายและหญิง อายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป และมีระดับน้ำตาลในเลือด $HbA1C > 7$ หรือ $FBS > 130 \text{ mg/dL}$
- ▶ 2. สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้
- ▶ 3. ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

- ▶ 1. เกิดความอึดอัดหรือความคับข้องใจ ในการตอบแบบสอบถาม
- ▶ 2. เกิดความผิดปกติทางร่างกาย เช่น ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ ฯลฯ ที่ต้องให้การรักษา และไม่สามารถให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยได้
- ▶ 3. กลุ่มตัวอย่างมีความประสงค์ ขอลอนตัวจากการวิจัย

ขอบคุณค่ะ

